

középső bronzkori tárológödrök és kelta félig földbe mélyített épület maradványai láttak napvilágot.

Az ásatás leginformatívabb részének a Dunához közelebbi ÉK-i teleksarok „C2” szelvénye bizonyult, ahol már a tőle É-i irányban alig 30 m-re elhelyezkedő (Királyok útja 293.) területtel azonos, összetett többrétegű lelőhely részlete került elő. A D-i irányból látványosan kinyíló „rétegolló” három vastag horizontális települési szint kialakulását eredményezte. A mai járósínt alatt 15–20 cm vastag humuszos sötétbarna réteget dokumentáltunk, mely keverten tartalmazott késő bronzkori és kelta leletanyagot. Szórványos késő bronzkori és hulladékgödrökből álló késő vaskori teleprészlet mellett e szintben tártunk fel 9, szintén késő bronzkori, erősen bolygatott, 1–4 edényt tartalmazó urnás temetkezést. Ezzel 18-ra emelkedett a lelőhelyen feltárt urnamezős temetkezések száma. Egyelőre nem világos, hogy ez a réteg kizárólagosan a késő bronzkori területhasználathoz köthető, vagy összefügg a késő vaskori településsel is, ugyanis a környék tereprendezési munkáinak következtében minden bizonnyal jelentősen pusztult a lelőhely felső rétegsora. Az ez alatt húzódó, váltakozó vastagságú (30–50 cm) égett, hamus, törmelékes, talán terepegyengetés során képződött középső bronzkori réteg és a hozzá rendelhető nagyszámú, koszideri leletanyagot adó méhkas alakú gödör egységes, markáns települési nívót képvisel a lelőhelyen.

A középső bronzkori szint alatt helyenként a 120 cm vastagságot is elérő sötétbarna fekete agyagos réteg – a koszideri gödrök oldalában jelentkező beásások tanúsága szerint – a Harangedény-Csepel csoport, a badeni kultúra és várhatóan a dunántúli vonaldíszes kerámia kultúrája telepobjektumait foglalja magába. E szintek és a „Csónakház” területének feltárása 2009-ben várható.

Munkatársak: M. Virág Zsuzsanna régész, Hurta Orsolya geológus, Farkas Nikolett, Kecán Krisztina, Kovács Dömötör, Somogyi Ferenc, Szakmáry Béla technikusok.

SZILAS GÁBOR

59. Budapest, III. Lajos utca 170.

Á?

2008. december 2-án a BTM Aquincumi Múzeuma régészeti megfigyelést végzett az ingatlanon. A Péter-Pál plébániatemplom D-i falának külső tövében egy oda tervezett szobortalapzat alapozási munkálatait végezték. A 95×45 cm-es alapozási gödörben a térburkolatot alkotó kockakövek eltávolítása után laza, kevert modern kori feltöltést lehetett megfigyelni. Ez alatt, a jelenlegi járósíntől 45 cm-re, egy masszív, köves-habarcos felület jelentkezett, mely szinte teljesen kitöltötte az alapozási gödör aljának felületét. Ez vagy a plébániatemplom alapozásával van összefüggésben vagy az egykor itt állott Árpád-kori templom alapfalaival hozhatjuk kapcsolatba. Az alapozási munkálatok ennél a szintnél azonban nem is haladtak tovább, így az említett felület érintetlen maradt.

VÁMOS PÉTER

60. Budapest, III. Lángliliom utca

Ró, Kö

2008. november 12. és december 12. között a fenti terület (Hrsz: 20023/27; 10, 15., 16., 17. sz. épületek) összesen nem egész 200 m²-es felületén végeztünk próbafeltárást. Újonnan megnyitott szondaárkaink a korábban megkutatott területekhez részben közvetlenül kapcsolódtak.

10. épület

12,5×2 m-es, lejtő irányú szondaárkot nyitottunk a tervezett építési kontúr Ny-i széle mentén. A szondaárokkal elsősorban azt igyekeztünk tisztázni, hogy a közelben már korábban megismert, K–Ny-i, két periódusú fallal párhuzamos, vagy ahhoz csatlakozó további épületrész nem mutatható-e ki délebbre. Ugyanakkor számíthattunk arra is, hogy a Garády Sándor által 1934-ben feltárt sírok egyikét is érintheti a kutatás. A szondaárok vonalába annak D-i végénél Ny-ról egy eddig ismeretlen csontvázas sír lógott be. A sírra rábontva KÉK–NyD Ny tájolású, egyszerű földsír tárhattunk fel, koporsó nyomát nem találtuk. Az eltemetett nő volt, a vázat eredetileg is enyhén felhúzott lábakkal helyezték el, de a lejtő irányú talajmozgások is bolygatták a sír eredeti rendjét. A mellékletek (1 omega fibula, 1 Caracalla-érem, 1 ezüst-, 1 bronz-, 1 vasgyűrű) alapján a temetkezés a Kr. u. 3. sz. első harmadára keltezhető.

Kevesebb, mint 2 m-rel É-ra egy újabb temetkezést találtunk. Ez azonosíthatóan a Garády Sándor által feltárt második sír, mellyel Garády Bithinia Severa ismeretlen nevű férjének sírkövét hozta összefüggésbe. A sírt Garády nagyobb részben feltárta, de bizonyos részletei, szélei, alja még bolygatatlanul maradt, így megállapíthattuk, hogy egy hozzávetőleg a csontvázas temetkezéssel azonos irányú, 2,20 m széles, erősen égett szélű helyben hamvasztásos temetkezésről van szó. A sír egy szűkebb, mélyebbre kialakított kamrával is rendelkezett, melyben a hamvak és a faszén nagyobb részét megtaláltuk. A korábbi ásatás ellenére még itt is azonosítható volt a lejtő irányú hegymozgás romboló hatása. A szenes rétegben nagy mennyiségben találtunk eredetileg textíliához vagy bútorhoz tartozó, 1,5–2 mm széles bronzlemeztöredékeket, egyes helyeken in situ is megfigyelhető volt, hogy ezek eredetileg hálózatos mintát adhattak ki. A sírmellékletekből csupán néhány apróbb kerámiatöredék, és egy Iványi VII. típusú mécses töredékei maradtak fenn.

Az utóbbi sírtól É-ra a sírgödör által vágott rétegeket is elbontották a további mélyítéssel. Azonosítottuk azt az apróköves felületet, amelyet már 2006-ban is a feltárt fal későbbi periódusához kapcsolhattunk, további, akár a későbbi, akár a korábbi falperiódushoz kapcsolódó falazatot azonban nem találtunk.

15. épület

Itt a 2005. évi kutatóárokhoz K-ról közvetlenül csatlakozó, mintegy 15×5 m-es felületet kutattunk. A korábbi

szondaárok K-i metszete alapján jól azonosíthatjuk a középkori, majd mélyebben a római kori rétegeket.

Elsőként, még középkori kerámiákat tartalmazó rétegből került elő jelentősebb lelet, egy 1/2–1/3 élet-nagyságú, mészkőből faragott férfisobor jobb karjának töredéke. A villa pusztulásával összefüggésbe hozható felszínen szórt köves omladék jelentkezett az idei kutatási terület K-i szélénél. Ezt egy 2006-ban engedély és szakfelügyelet nélkül kialakított, betongyűrűs vízgyűjtő akna, valamint az idevezető dréncsövek árcai vágta. Az akna a mélyebben fekvő római rétegeket is bolygatta.

Mélyebbre bontva elértük a villa használatával összefüggő, szintén szórt köves, téglatörmelékes, több római kerámiát is tartalmazó szintet. A szint bontása során előkerült kiemelkedő leletként meg kell említeni egy jó megtartású bronz kulcsgyűrűt, és egy bronzérmét.

Nyugaton ezt a felszínt is átvágva tovább mélyítettünk kisebb felületen, hogy elérjük a villa alapozásainak szintjét, valamint a korábbi római rétegeket. Falakat, épített útfelületet vagy járósínt nem találtunk itt sem.

16. épület

Itt a 2006. évi kutatási felülettől É-ra, két részletben, összesen mintegy 40 m²-es felület megnyitására volt lehetőségünk. Megint csak a korábbi ásatás É-i metszetéből indulhattunk ki a rétegsor tekintetében, és mindkét felületen el is értük a már csak római leleteket (római téglatöredéket, kerámiát, késő római bronzérmét) adó rétegeket. Épített jelenséget, lekövezést itt sem találtunk az említett rétegekhez kapcsolódóan.

17. épület

Az új telepítési hely ÉK-i részén 40 m²-es felületet nyitottunk. A kutatás során bolygatatlan rétegsort találtunk. Régészeti értékkel bíró jelenséget az altalajig lejutva sem találtunk, a római kori humuszos rétegből igen kevés római kerámiatöredéket gyűjthettünk.

HAVAS ZOLTÁN

61. Budapest, III. Pusztakúti út 54.

B, Ró

2008 februárjában a Geomega Kft. a BTM Aquincumi Múzeummal együttműködve geofizikai felmérést végzett a telken (Hrsz.: 22901/3). Célja egy későbbi beruházás megvalósíthatóságának vizsgálata volt, a telek DK-i részén korábban ismertté vált római épületmaradványok szempontjából és annak felderítése, hogy a telek Ny-i részén lehetnek-e további megtartandó régészeti emlékek. A vizsgált ingatlan DK-i részén részben a Pusztakúti út alatt, Pethő Mária 1987–88-ban tárt fel római kori (Kr. u. 2–4. századi) kőépületet, minden valószínűség szerint egy villagazdaság központi épületének részletét.

A most végzett geodéziai felmérés alapján a következő régészeti következtetések vonhatók le: a telek K-i részén számos modern bolygatás figyelhető meg, ugyanakkor a geodéziai anomáliákban kirajzolódik a

villa már részben feltárt falainak egy része. Ezek helyzete ugyanakkor arra utal, hogy a BTM Aquincumi Múzeumban a lelőhelyről készült 1987–88-as geodéziai felmérésben néhány méteres pontatlanság lehet. A telek középső részén néhány további keskeny vonalas, szabályos K–Ny-i anomália mutatkozik, ezek azonban tökéletesen párhuzamosak a modern telekhatárral, így szinte bizonyos hogy ezek korábbi kerítések nyomai lehetnek. A telek középső és felső (Ny-i) részén néhány szabálytalan anomália figyelhető meg. Ezek formájukban nem utalnak kőfalakra, de pontos jellegük, és az hogy geológiai vagy régészeti eredetűek-e, csak régészeti ásatással tisztázható.

2008. május 7–16. között próbafeltárást végeztünk a területen. A két tervezett épület helyén két K–Ny-i irányú, 16 m hosszú 4 m széles próbaszondát nyitottunk. Bennük római kori beásásokat találtunk, betöltésükben római kerámiával, valamint kő- és téglalomladdal. A K-i szonda alsó, sötétbarna humuszos rétegből számos késő bronzkori, urnamezős kultúrához tartozó kerámiatöredék és némi állatcsont került elő. A fentiek alapján erősen valószínűsíthető, hogy a már ismert római villaépület központi kőépítményei nem húzódnak a tervezett épületek alá, és az építkezés által érintett felületeken csak könnyűszerkezetű konstrukciók (pl. gödrök, cölöpszerkezetes épületek, árkok, kerítések) előkerülésére lehet számítani. A terület K-i részén a tervezett alapozási mélység alatt tovább folytatódik a Pusztakúti út másik (K-i) oldalán, a Forrásliget Lakópark területén 2000-ben megtalált késő bronzkori urnamezős kultúrához tartozó lelőhely.

LASSÁNYI GÁBOR

62. Budapest, III. Római part 4. (Nánási út 5–7.)

Ró, A

A Budapesti Történeti Múzeum 2008. július 7–11. között próbafeltárást végzett a 23779/7-8 hrsz. telken a Vöcsök II. csónak- és sportház építéséhez kapcsolódóan. A kijelölt 51,25×13,48 m-es csónakház és a 27×8,23 m-es sportház alapterületén belül 9 db 2×2 m-es szondával, összességében 36 m²-t vizsgáltunk át 68–200 cm mélységig.

A legfelső humuszos réteg 20–50 cm-ét géppel távolítottuk el, míg a további mélységet kézi erővel kutattuk át. A területet Ny-ról K felé erőteljesen vastagodó kultúrrétegek borították. A régészeti leletanyag többségét az SE 02 és 07 sötét- és világosbarna réteg tartalmazta, ott is csak a Duna felé közelebb eső, vastagabb kultúrrétegű szelvényekben. A Dunához legközelebb található sötétbarna humuszos szintbe ásott, 70 cm mélyen jelentkező gödör római kori tegula- és kerámiadarabokat tartalmazott. Ugyanebben a szelvényben szórvány avar kori edény peremtöredéke is a felszínre bukkant. A terület Ny-i részén újkori gödrök és árkok kerültek elő, régészeti jelenség nem mutatkozott, leletanyagot nem találtunk.

TÉZER ZITA